

REGULILE DE ANGAJARE, ÎN CONFORMITATE CU DREPTUL INTERNAȚIONAL UMANITAR, ÎN CADRUL ACȚIUNILOR MILITARE

Lt.col. Roland – Dorian ENE*

The problem regarding the establishment of the legal nature of the Rules of Engagement (ROE) has produced a series of controversies between Romanian and foreign experts.

ROE represents the means through which a political or military authority regulates the use of forces by a military structure in a particular political-military situation. They represent instructions which authorize the use of force.

ROE are no laws. They have political, legal and military significance. This significance does not give consistency so that ROE should be included in a category of autonomous, easy to recognize laws. They are laws with a combined character. ROE does not achieve self-sustaining the necessary conditions for legal military operations.

The success of ROE depends entirely on the commander of the military structure and the quality of the personnel under his command, which adhere to them and apply them in very difficult, very complex operative situations.

I. INTRODUCERE

Un rol deosebit de important în a asigura eficiența acțiunii forțelor armate și a crea sentimentul în rândul personalului militar că acționează în deplină concordanță cu prevederile legale, îl au așa numitele “reguli de angajare” “*RULES OF ENGAGEMENTS*” –, *ROE*”

Regulile de angajare sunt menite (destinate) Forțelor armate și privesc, în ultimă instanță, reglementarea conduitei combatantului. Mai întâi, ele prevăd scopul și limitele folosirii Forței armate într-o misiune autorizată și, în al doilea rând, ele sunt ghidul combatantului individual pe drumul misiunii să nu se rătăcească de funcția și rolul dat lui în cadrul misiunii. *Rațiunea de a fi a regulilor de angajare* este menținerea Forței organizate sub controlul Rațiunii, a Forțelor armate sub controlul Autorității Naționale de Comandă și, prin ea, sub controlul națiunii.

Ele sunt expresia funcției de control politic a națiunii asupra Armatei, a comunității internaționale asupra coaliției militare constituite pentru menținerea ori impunerea păcii.

Problema privind stabilirea naturii juridice a Regulilor de Angajare (ROE) a dat naștere, întotdeauna, la controverse în rândul specialiștilor, români și străini, întrucât ele nu reprezintă un act normativ veritabil, nu sunt niște legi, pur și simplu.

Ele au o semnificație politică, juridică și militară, dar această semnificație nu da consistența pentru ca regulile de angajare să fie incluse într-o categorie de legi ușor de recunoscut și autonome; ele sunt niște reguli cu un caracter combinat și nu formează de sine stătător condițiile necesare pentru operațiuni militare legale.

Pe plan internațional, regulile de angajare reprezintă reguli politice cu caracter politico-militar, iar instrucțiunile bazate pe acestea, în cuprinsul cărora se stabilește cadrul legal de folosire a forței, conțin prevederi precise și clare, lipsite de echivoc care determină

* DEPARTAMENTUL PENTRU RELAȚIA CU PARLAMENTUL ȘI INFORMARE PUBLICĂ

anumite restricții. Acest lucru nu înseamnă că regulile de angajare nu pot avea consecințe legale.

II. NOȚIUNEA ȘI FUNDAMENTELE REGULILOR DE ANGAJARE

1. Regulile de angajare, într-o încercare de definiție, *sunt normele deduse din imperativele Ordinei de drept și ale Ordinei internaționale, menite să conserve Forțele armate în stările capacității de acțiune (reacționale) proporțional cu gravitatea crizei în care sunt chemate.*

În raport cu *nivelul* unde sunt elaborate, *regulile de angajare* sunt, fie *Directive* ale Autorității Naționale ori Internaționale de Comandă – care stabilesc circumstanțele și limitele în care Forțele armate sunt angajate în misiune, precum și mijloacele care trebuie folosite, în conformitate cu Dreptul intern și internațional aplicabil, fie *Reguli ale comandantului* – care stabilesc conduita trupei în circumstanțele evolutive ale misiunii.

Regulile de angajare *nu se substituie* Regulamentelor de luptă, doctrinei, tacticii; ele *nu sunt* “legi ale războiului”; *ele interpretează* “legile războiului” precum și legile regimului de criză în misiunea autorizată.

Dreptul care este interpretat, precum și situația dată în contextul politic și diplomatic existent, alcătuiesc împreună fundamentele (temeiurile) regulilor de angajare.

2. Fundamentele (temeiurile) regulilor de angajare sunt:

a) *Dreptul internațional aplicabil* - Carta Națiunilor Unite și Dreptul conflictelor armate (“Legile și obiceiurile războiului” și Dreptul umanitar);

b) *Dreptul intern*, respectiv *Legile organice privind regimul stării de necesitate*;

c) *Operațiunile*. Operațiunile sunt **acțiuni** și se definește prin scop, forțe, mijloace, metode adecvate și condițiile în care se desfășoară;

d) *Politica*. Decizia angajării forței armate în misiune aparține Autorității Politice constituite în Stat ori Organizației Națiunilor Unite;

e) *Diplomația*. Evenimentul destabilizator, care reclamă folosirea forței, are ecou internațional. Este responsabilitatea Autorității de comandă să stingă criza cât mai grabnic posibil, cu sacrificii cât mai mici, să evite extinderea ei păgubosă!

Efectele deciziei folosirii forței armate, pentru că depășesc granițele naționale, impun ca regulile de angajare să fie proiectate în respectul considerațiilor și concluziilor expertizei diplomatice.

3. Scopul Regulilor de angajare în conflict

Sunt mijlocul principal prin care comandamentul poate da indicații destinate să permită forțelor, care sunt desfășurate, de a gira în timp de pace situațiile de criză și în timp de război de a stăpâni sau controla nivelul ostilităților (gradul de violență).

4. Concluzie

Regulile de angajare sunt sinteza cerințelor fundamentale ale Dreptului, capabilităților Forței armate, imperativelor Ordinei de drept interne și internaționale și realităților diplomatice. Ele sunt menite să înfrâneze impulsul irațional de a supradimensiona Forța, impuls care, scăpat de sub controlul Rațiunii, compromite misiunea. *Pentru fiecare situație, în care sunt angajate forțe armate, este necesară elaborarea unor reguli de angajare în conflict specifice.*

III. NIVELELE DE ELABORARE ȘI TIPOLOGIA REGULILOR DE ÎN ACȚIUNE

Regulile de angajare se emit la nivelele ierarhiei Autorității Naționale de Comandă și ale O.N.U., așadar, la *nivel de competență*: - *strategică; operațională și tactică*. După *caracteristicile situațiilor în care forța armată este angajată*, se pot deosebi următoarele tipuri de reguli de angajare:

1. Reguli de angajare generale

Guvernează folosirea Forțelor armate în timp de pace sau în operațiuni normale cum este dreptul la autoapărare al individului, unității, forței ori națiunii și sunt fundamentate pe Dreptul la Autoapărare al insului, națiunii și Forței armate în ansamblul ei. Ele au în vedere mediul în care Forțele armate pot fi solicitate și riscurile care există în acel mediu. *ROE vor fi diferite pentru forțele armate terestre, marină, aviație sau pentru poliție.*

Regulile de angajare generale se divid în două secțiuni: o secțiune nesecretă, prin care se asigură informațiile fundamentale pentru autoapărare, etc. și o secțiune secretă, care tratează direct obiectivele misiunii de îndeplinit.

2. Reguli de angajare specifice, adecvate evoluției crizei.

Reflectă circumstanțele în schimbare. În S.U.A. este pus la punct un *sistem de reguli de angajare* pentru trei faze de evoluție a crizei:

2.1 *Reguli de Angajare Verzi* - nu există amenințarea ostilităților. Sunt autorizate numai autoapărarea și securitatea facilităților de bază.

2.2 *Reguli de Angajare Galbene* - când se apreciază că există amenințarea cu un atac. Concomitent cu creșterea stării de pericol se impune să crească gradul de autorizare a angajării forței.

2.3 *Reguli de Angajare Roșii* - atacul s-a declanșat sau combatantul a fost autorizat să atace.

2.4 *Reguli de angajare în timp de război* - sunt elaborate în funcție de tipul conflictului care poate fi de slabă intensitate sau un conflict major.

2.5 *Reguli de angajare pentru misiuni de pace și operații umanitare* - ce permit funcționarea unei coaliții militare (unei Forțe multinaționale) în chip coerent și eficient într-un scop.

Unesc pentru acțiune militari din State diferite, cu instruire și dotare compatibilă. Ele sunt elaborate pe baza mandatului Consiliului de Securitate în funcție de tipul operațiunii:

- *operațiuni de menținerea păcii* („Peace Keeping Operation”)
- *operațiuni de restabilire a păcii* („Peace Enforcement Operation”).

IV. FUNCȚIILE REGULILOR DE ANGAJARE ÎN CONFLICT

1. Funcția de limitare a folosirii forței

ROE determină măsuri de executare a misiunilor limitând folosirea forței, aceasta fiind folosită într-o manieră compatibilă cu obiectivele politice (stabilite prin mandatul încredințat), militar-strategice (scopuri de război) și militar-tactice (obiective de cucerit);

2. Funcția de implicare și responsabilizare a comandantului în conducerea luptei.

Comandantul este investit cu puterea de a autoriza folosirea anumitor tehnici, metode și mijloace de luptă cu scopul de a îndeplini mandatul încredințat sau misiunea de luptă primită. Este în măsură să evalueze permanent situația strategică, operativă sau tactică, să-și asume responsabilitatea modificării procedurilor sau autorizarea folosirii anumitor mijloace la dispoziție, dar ținute până în acel moment în rezervă. El este în măsură a influența cursul luptei permițând sau refuzând folosirea anumitor arme.

3. Funcția de garantare a respectării legislației interne și internaționale, a normelor de drept internațional umanitar

ROE conferă siguranța că respectându-le și aplicându-le, se acționează în conformitate cu normele interne și internaționale.

3. Funcția de control privind modul de folosire a forței

Comandantul poate să fixeze anumite reguli de angajare care să țină cont de factorii – religios, cultural - precizând interdicția de a se ataca anumite bunuri religioase sau culturale, chiar dacă acestea beneficiază deja de o protecție generală.

4. Funcția de control politic asupra conducerii militare

Atunci când este necesar, aceste acțiuni se desfășoară sub control politic.

V. FACTORI CARE INFLUENȚEAZĂ REGULILE DE ANGAJARE

În mod obligatoriu, trebuie luați în considerare:

- Dreptul public internațional și dreptul conflictelor armate;
- Factorii operaționali;
- Factorii internaționali și politica ;
- Interesele naționale și politica națională;
- Dreptul național intern;
- 6. Dreptul intern al națiunii gazdă și acordurile reciproce.

VI. ELABORAREA REGULILOR DE ANGAJARE

Este o activitate complexă și de răspundere la care participă diferite categorii de persoane (*politicieni, militari, juriști etc.*) care au în vedere considerentele politice și diplomatice ale guvernului care autorizează folosirea forței; prevederile legale (*interne sau internaționale*) ce guvernează folosirea forței (*de către o țară sau o coaliție*);

1. Regulele de bază

1.1 Dreptul la legitimă apărare - „*Nimic în regulile de angajare în conflict nu poate limita dreptul la legitimă apărare*”;

1.2 *Adaptarea permanentă*: Mandatul, regulile de angajare, trebuie să fie în mod constant adaptate împrejurărilor;

1.3 *Aplicabilitatea*: Nu servește la nimic să stabilim reguli care pe teren nu sunt aplicabile, ținând cont de împrejurări;

1.4 *Reguli de folosire a forței sau armelor*: Regulele de angajare stabilite pentru o situație conflictuală merg adeseori, în ceea ce privește folosirea forței, mai departe decât

situația de legitimă apărare. *Comandantul și subordonații trebuie să cunoască toate împrejurările în care pot utiliza armele și să fie gata să o facă dacă este necesar.*

2. Redactarea Regulilor de angajare

Să fie clare, precise, lipsite de de echivoc și ușor de înțeles pentru cei care trebuie să le aplice.

3. Concluzii:

Regulile de angajare constituie elementul critic pentru folosirea forțelor armate în acord cu Dreptul Războiului. Ele joacă un rol important în reglementarea folosirii forței, atât în timp de crize cât și de război; exprimă funcția de control politic asupra forțelor armate și a coaliției, în societate democratică.

Regulile de angajare sunt instrumente valoroase pentru întregul lanț de comandă, de la comandanții superiori până la comandanții de plutoane.

Regulile de angajare sunt complicate datorită factorilor legali sau nelegali cu care forța se poate confrunta, în timp de pace, tensiuni sau război.

Factorul cheie aplicabil regulilor de angajare, numit Dreptul la autoapărare este bazat pe Dreptul internațional și Dreptul conflictelor armate, iar pentru operațiuni interne, Dreptul intern cu privire la folosirea forței și ajutorul autorităților civile.